

си міжнародної торгівлі, але цей фактор буде відмінною зброєю для подолання, або хоча б зменшенню впливу руйнівного фактору будь-якої національної економіки - корупції. Є надія, що одного дня Україна вийде на рівень Канади і Сінгапуру, які є лідерами в області електронного уряду в світі.

1. Основні напрямки реформування української митниці [Електронний ресурс]. - 2016. - Доступ до ресурсів: <http://sfs.gov.ua/>.
2. Всесвітня митна організація [Електронний ресурс]. - Доступ до ресурсу: <http://www.wcoomd.org/en.aspx>.
3. Wikipedia [Електронний ресурс]. - Доступ до ресурсу: <https://ru.wikipedia.org/wiki>.
4. Бар'єри, що впливають на провадження електронної митниці - глобальне опитування з митними адміністраціями з використанням методики багатофакторного аналізу, 2014 року, 30 (4), 473-485.

Лонська Євгенія Василівна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування ДДУВС

Науковий керівник –
професор кафедри ОРД та СТ,
к.ю.н., проф. **Шинкаренко І.Р.**

КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Боротьба зі злочинністю була і є важливим завданням компетентних державних органів, а неодмінною умовою ефективності такої боротьби - одержання відомостей про підготовку, вчинення, приховування слідів тяжких та особливо тяжких злочинів, а також злочинів, які вчинені кваліфікованим способом чи мають замаскований характер.

У зв'язку з цим інституту конфіденційного співробітництва в боротьбі зі злочинністю використовувався на всіх історичних етапах становлення та розвитку суспільства, державності та правової системи.

Потреба протистояти злочинному середовищу обумовлює соціальну необхідність, корисність і моральність цієї роботи й у наш час.

Проблеми конфіденційного співробітництва оперативних підрозділів із громадянами досліджували науковці радянського періоду й часів незалежності, зокрема І. Басецький, В. Бобровий, А. Возний, Д.Гребельський, А. Лекар, В. Грохольський, Є. Дідоренко, І. Козаченко, І. Сервецький та ін.

Актуальним на даний момент постає організація та тактика використання конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування кримінального провадження. Це обумовило здійснення комплексних наукових досліджень з теорії негласних слідчих (розшукових) дій. Проблеми використання НС(Р)Д розглянуті у роботах докторів юридичних наук О.А. Білічак

(2015 р.), Д.Б. Сергєєвої (2015 р.), С.Р. Тагієва (2016 р). В той же час, тільки В.І. Максимов (2014 р.) окремо розглянув процесуальні проблеми використання конфіденційного співробітника під час досудового розслідування у відкритому науковому дослідженні [1]. Аналіз думок науковців та практиків свідчить, що основною проблемою, є відсутня в Україні чітка регламентація відносно того хто залучає до співпраці та процедура впровадження отриманої інформації до кримінального процесу.

Означене є основною вимогою ЄСПЛ щодо визначення вичерпного переліку складів злочинів щодо яких можливо використовувати інститут конфіденційного співробітництва з іншими особами під час кримінального провадження, а також визначення відповідних суб'єктів організаторів (стандарти ЄСПЛ та Європейського Кодексу Поліцейської етики, запровадженому Рекомендацією Rec.(2001)10, прийнятою Комітетом Міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 року).

Для зрозумінні існуючих проблем, перш за все слід визначити зміст понять стосовно використання інституту конфіденційного співробітництва з іншими особами під час кримінального провадження. Конфіденційний - такий, що не підлягає розголосові; довірчий; таємний; секретний [2].

Слід погодитися з С.М. Мороз, що під використанням слідчим конфіденційної співпраці з іншими особами слід розуміти передбачену чинним законодавством діяльність спрямовану на визначення можливості та допустимості використання добровільної конфіденційної допомоги конкретної особи для вирішення конкретних завдань кримінального провадження [3].

Конфіденційне співробітництво - це відносини між уповноваженими на те законом державними органами, їх посадовими особами та громадянами, які виявили згоду співробітничати на негласній основі й за визначених умов. Використовується виключно для виконання встановлених законодавством завдань і обов'язків, покладених на органи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність [4, с. 254].

Конфіденти - це приватні фізичні особи, з якими оперативні підрозділи, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, встановили на платній або безоплатній основі відносини співробітництва, що передбачають сприяння цими особами на конфіденційних засадах діяльності оперативних підрозділів у виконанні покладених на них завдань.

Щодо використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами, то тут діють норми статті 275 КПК України, що конкретизовані в Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, що затверджена спільним Наказом ГПУ, МВС України, СБ України, АДПС України, МФ України, МЮ України № 114/1042/516/1199/936/1687/5, від 16.11.12. Остання наводить основні визначення та загальні вимоги і принципи на яких повинна будуватися діяльність правоохоронних щодо використання інституту негласних слідчих (розшукових) дій взагалі, та використання слідчим не-

гласного співробітництва з іншими особами під час кримінального провадження.

Не можна залишити без уваги відновлену Угоду між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво, в якій висвітлені основні засади та статті зі сферами застосування співробітництва та межі вторгнення в життя та інтереси громадян.

Найважливішими для конфіденційного співробітництва є такі принципи: а) конспірації, який забезпечує зберігання в таємниці від об'єктів ОРД та їх оточення фактичних цілей, завдань, заходів і засобів здійснюваної оперативно-розшукової діяльності; б) добровільності залучення осіб до виконання завдань ОРД; в) конфіденційності в довірчих стосунках оперативних підрозділів із такими особами; г) забезпечення безпеки, а також правового й соціального захисту осіб, які сприяють оперативно-розшуковій діяльності [5, с. 37].

Наостанок слід зазначити, що використання інформації під час кримінального провадження, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва, як і сама робота з конфідентом відзначається великою складністю і вимагає від слідчих необхідних знань у цій сфері і належного практичного досвіду.

Конфіденційне співробітництво нині набуває дедалі більшого значення і вимагає підвищення професійного і морального рівня сучасного слідчого та оперативного працівника, а це, у свою чергу, потребує зміщення акцентів під час здійснення конфіденційного співробітництва в межах ОРД та кримінального провадження в напрямі безумовної поваги до закріплених Конституцією України демократичних прав, свобод та інших цінностей особи з тим, щоб кожний оперативний працівник бачив у особі конфідента насамперед особистість, яка має особливий статус, перебуває під захистом держави й охороняється законом.

---

1. Максимов В.І. Використання конфіденційного співробітника у кримінальному провадженні [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук.ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Київ: Відкритий міжнародний університет, 2014. 18 с.

2. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. - К. : Аконіт, 2001. - Т. 1. : А-К.

3. Мороз С.М. Сутність використання слідчим конфіденційного співробітництва з іншими особами під час кримінального провадження (теоретичний аспект) // Науковий вісник ДДУВС: Збірник наукових праць. 2016. Спец. вип. № 1. С. 86-94.

4. Сервецький І. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» / Сервецький І. В., Дашко В. А. - К., 2006. - 400 с.

5. Основы оперативно-розыскной деятельности в Украине (понятие, принципы, правовое обеспечение) : учеб. пособие /под ред. проф. Э. В. Виленской. - Луганск : РИО ЛАВД, 2006. - 245 с.